פרייער באדען פון אידישען נאציאנאל פאנד פאר הונ-דערט אידישע פאמיליען אין אמעריקע

פון צבי יהודה
(פארטרעטער פון "יכין")

די איצטיגע שווערע לאגע פון'ם טענסיווער ווירטשאפט. אמעריקאנער אידענטום און די גאנץ נע־פעלדיגע אויסזיכטען פאר'ן מארגען פאר־פליכטען יעדען איינעם אידען זיך צו פארטראכטען וועגען זיין צוקונפט און דער צוקונפט פון זיין פאמיליע.

שוין ניט רעדענדיג פון די יעניגע וואס האבען קיינע פארמעגענס און זענען אונטערגעווארפען דעם הפקר צושטאנד פון נויט און ארבייטסלאזיגקייט נאר אפילו די יעניגע ביי וועמען עס איז נאך עפעס פארבליבען נאך דעם קריזיס פייער, אויך זיי ווייסען ניט, וואס צו טאן, ווי אזוי זיך פארזארגען אין דער צוקונפט מיט חיונה און ווען עס זאל זיי, לאמיר זאגען אפילו געלינגען איבערצונעהמען א סטאר אדער אן אנדער קיין געשעפט מיט זייער שווער פארהאהעוועטע פיער אדער הע־אנדערע ישובים. וואס ווערען איצט געבויט און צוזאמען מיט די אלטע קא־לאניעס, הדרה פון איין זייט און נתניה אין דעם צווייטען זייט פון דעם באדען, שאפען זיי א קאמפאקטען ישוב פון דריט האלבען טויזענט אידישע פאמיליעס.

די אויבענדערמאהנונג 25 הונדערט דונאם באדען, זיינען איבערגעגעבען גע־וואָרען אין די הענט פון דעם "יכין", דעם ארביטער קאנטראקטען קאָאָפּעראַטיוו פון דער "הסתדרות", וועלכער האט די פינף יאהר פון זיין עקזיסטענץ דער גאנצער שטח באדען געפינט זיך אויף דעם ברעג פון מיטעלמעהר, צווישען די צוויי גרויסע שטעדט תל אביב און חיפה. (26 מייל פון תל אביב און 27 מייל פון חיפה) דורכדעם באדען וועט דורכ־דער ניי געבויטער שאסעע פון תל אביב קיין חיפה.

יעדער פאמיליע וועלכע וויל זיך באנוצען מיט אט דער גינסטיגער געלע־גענהייט וועט באקומען פינף און צוואנ־ציג דונאם באדען אויף אזא אופן וועט די גאנצע קאלאניע באשטעהען פון הונדערט פאמיליען ערה. ארבייטער און חוץ דעם וועט זיך אויך דארטען געפינען א גרופּע פייערלייטע לעהרער און אנדערע.

די קאלאניע, אדער דער נייער ישוב, וועט זיך געפינען אין שכנות מיט א דריי־הע אנדערע ישובים. וואס ווערען איצט געבויט און צוזאמען מיט די אלטע קא־לאניעס, הדרה פון איין זייט און נתניה אין דעם צווייטען זייט פון דעם באדען, שאפען זיי א קאמפאקטען ישוב פון דריט האלבען טויזענט אידישע פאמיליעס.

די אויבענדערמאהנונג 25 הונדערט דונאם באדען, זיינען איבערגעגעבען גע־וואָרען אין די הענט פון דעם "יכין", דעם ארביטער קאנטראקטען קאָאָפּעראַטיוו פון דער "הסתדרות", וועלכער האט אין די פינף יאהר פון זיין עקזיסטענץ שוין דורכגעפיהרט פאר זעקס הונדערט טויזענט דאָלאר ארבייט, פאר פארשידענע פלאנצונגס געזעלשאפטען, צו זייער אלע־מענס צופרידענהייטען.

אט איז צום ביישפּיעל א ברייף וואס די אחוזה א' ניו יארק האט די טעג צוגע־שיקט צו די פארשטעהער פון יכין אין אמעריקא:

"אם ענדע פון דעם פיערטען יאהר פון אייער ארבייט אין "רעננה", ווילען מיר, פלאנצערס פון דער אחוזה אויס־דריקען אונזער צופרידענהייט מיט אייער טרייער און איבערגעגעבענער ארבייט, וואס איהר האט געטאן פאר אונזערע פרדסים ביז איצט. מיר ווייס־שען אייך, אז אייך זאל געליינגען צו פאראינטערעסירען אונצויהען גרעסע־רע מאסען פאר פלאנצונגען אין ארץ ישראל און דאמיט העלפען אין דער אויפבויאונג פון אונזער היימלאנד אין וועלכען מיר אלע זייען זעהר פאראינ־טערעסירט."

אינ'ם נאמען פון די "רעננה" פלאנ־צער, אונטערגעשריבען:

ל. קאזאן, פרעזידענט,
נ. אייזענבערג, סעקרעטאר.

און די פלאנצער פון גן רשל, גן הדר, א ניו יארקער געזעלשאפט און אזוי אויך די פלאנצער פון הרצליה, כפר סבא, די איטאליענישע גרופּע פרחיה, און אלע אנדערע, האבען אויך דאס יאהר באנייט זייערע קאנטראקטען מיט'ן "יכין" און האבען דורכדעם ארויסגעוויזען זייער צו־טרוי און צופרידענהייט פון יכינ'ס ארב־ייט.

דער נאציאנאל פאנד באדען פאר דער קאלאניזאציע ווערט איבערגעגעבען דורך דעם "יכין" צו די פאמיליעס פאר אייביגער פאכט און ירושה אהן שום באַ־צאהלט.

דער קאלאניסט וועט בלויז דארפען צאהלען א קליינעם טעפס דעם נאציאנאל פאנד פון איין פונט די ערשטע פינף יאר און צוויי און א האלב פונט נאך דער צייט, פאר די נאנצע 25 דונאם לאנד.

דער פלאן אין דעטאלען איז ווי פאלגט:

יעדע פאמיליע באשטעלט פאר זיך צעהן דונאם אראנדיש פלאנטאציעס דורך דעם "יכין", וועלכע ווערען אויסגעגעבען אויף דעם פאלגענדען אופן:

ביי דעם אנשליסונג ווערט איינגע־צאהלט צוויי הונדערט דאָלאר. ביז'ן סעפּ־טעמבער 1932 נאך פיער הונדערט דאָלאר און צו פיער הונדערט דאָלאר אין די יאה־רען 1933-34, און צו דריי הונדערט און זעכציג דאָלאר די קומענדע נאך זיי דריי יאהר.

אויף אזא אופן צאהלט אויס יעדע פאמיליע אין משך פון פינף און א האלב יאהר צוויי טויזענט פיער הונדערט און אכציג דאָלאר און באקומט אין דער צייט פון אריבערפאהרען קיין ארץ ישראל צעהן דונאם פארטיגען פרדס וואס טראגט שוין פרוכט און פופצעהן דונאם אויף וועלכע מען דארף אויפבויען א הויז, א שטאל פאר א קוה, און א טשיקען קופּ פארזע־צען ווערושעטייבעלס און אנדערע פלאנ־צען, וועלכע זאלען פארזארגען די פאמי־ליע מיט אלעס וואס מען דארף האבען צום טיש ווי אויך פאשע פאר דער קוה און די שופות. וועלכע וועלען געבען דער פאמיליע מילך און אייער, גענוג פאר זיי־ערע באקערפעניש.

אום צו האבען די מעגליכקייט אויפ־צובויען דאס הויז און די אנדערע געביי־דעס, ווי אויך פאר דעם נויטיגען לעבע־דיגען און טויטען אינווענטאר און זרעיות, דארף דער קאלאניסט באזיצען א קאפּי־טאל פון צוועלף ביז פופצעהן הונדערט דאָלאר.

אט אזוי איז געשאפען געווארען די מעגליכקייט פאר יעדער פאמיליע דורך אויסצאהלען אין משך פון פינף און א האלב יאהר די סומע פון פיער הונדערט דאָלאר צו שאפען פאר זיך א רוהיגען און אנשטענדיגען לעבען דורך עהרליכער אר־בייט אויף דעם באדען פון דעם נאציאנאל פאנד אין א גרויסען צענטרום פון דעם אידישען ישוב אין ארץ ישראל.

אין א קלענערען מאסשטאב איז שוין אזא פארזוך דורכגעפיהרט געווארען מיט א יאהר צוריק. ס'זיינען דורכ'ן יכין ארגא־ניזירט געווארען 20 פאמיליעס פון אמע־ריקע וועלכע האבען זיך אינקארפארירט אונ־טער דעם נאמען חירות א. פאר דער גרו־פּע איז שוין פארפלאנצט געווארען אראנ־זשען פלאנטאציעס מיט גרויס ערפאָלג אויף דעם באדען פון נאצ. פאנד. און די אלע חברים פון חירות א' לעבען מיט דעם גליקליכען געפיהל אז נאך א קורצע צייט וועלען זיי קענען קומען קיין ארץ ישראל און אנהויבען ענדליך צו לעבען אין דעם לאנד און אויף אזא אופן ווי זיי האבען זיך געוואונשען זייער נאצ לעבען. אום צו פארווירקליכען דעם נייעם גרעסערען פלאן פאר 100 פאמיליעס געפינען זיך יעצט אין אמעריקא פארטרעטער פונ'ם יכין וועלכע האבען אויף זיך צוזאמען מיט נאך אויפגאבען אויך די אויפגאבע צו ארגאנ־ניזירען דעם נייעם ישוב.

דער אנפאנג פון דער ארבייט איז שוין געמאכט געווארען. העכער 20 פא־מיליעס האבען זיך שוין אנגעשלאסען. די ערשטע איינצאהלונג איז שוין געמאכט געווארען און איבערגעשיקט קיין ארץ־ישראל און יכין טרעט צו צו דער ארבייט דורך גראבען דעם ערשטען ברונעם.

די ערשטע פארזאמלונג האט אויס־געוועהלט א צייטווייליגען אמיטעט און באשלאסען זיך צו רופען חירות ב'. די פארטרעטער פון יכין געהען ווייטער מיט זייער ארבייט. עס ווערען געשאפען אין אלע שטעדט ארטס גרופּען פאר חירות ב' וועלכע ווערען פאראייניגט אין איין צענ־טראלע קערפערשאפט וועלכע וועט אויס־וועהלען זייער פארוואלטונג און זיך איי־נ־קארפארירען, נאך דעם ווי זי וועט האבען איהר פולע צאהל מיטגלידערשאפט.

יעצט איז די צייט אויסצונוצען די דאזיגע געלעגענהייט דורך ווענדען זיך אין יכין אפים.

קאנאדער דאָלאר שטארק גע־שטיגען

ניו יארק, מערץ 5.

צום ערשטען מאל, זינט דער ווערט פונ'ם קאנאדער דאָלאר איז מיט עטליכע מאנאטען צוריק געפאלען, איז ער היינט פלוצלונג געשטיגען ביז 90 סענט פאר'ן אמעריקאנעם דאָלאר וואס דאס מיינט א געוויסע פון 3 פערצענט אין פארגלייך מיט א טאג פריהער.

עס ווערט איצט דערוואַרט, אז דער קאנאדער דאָלאר זאל איצט שטיגען נאך העכער.

עלטערען באשולדיגט אין דעם מארד פון זייער קינד

וואנקאווער מערץ 4.

סענזאציאנעלע אויפדעקונגען, וואס צייגען אָן, אז די ערשטע געשיכטע פון דזשאָהן מעקאדו וועגען זיין 8 יאריגע מאכטערס טויט איז ניט געווען אמת, זיי־נען געמאכט געווארען ביים פארהער פון מעקאדו און זיין פרוי, וועלכע זיינען אָנ־געקלאגט אין דערמאָרדען זייער קינד.

א דעטעקטיוו האט געשווארען, אז מעקאדו האט נאך זיין ארעסט דער־קלערט זיין ערשטע געשיכטע אלס פאלש, זיין קינד, האט ער דאן געזאגט, איז גע־ווען שוין טויט, ווען ער איז אריינגעקו־מען אין איהר צימער.

די ערשטע געשיכטע, וואס ער האט דערצעהלט, איז געווען, אז זיין קראנק קינד האט איהם געבעטען א טרונק וואַ־סער. ער האט עס איהר געגעבען, האט זי זיך אנגעהויבען ווארגען און זיך צאפּלען און איז אויסגעגאנגען ביי איהם אויף די הענט.

פאָלקס פאַראיין ראַדיאָ שטונדע

היינט זונטאג

10.30 אין אָוועגט

איבער סטיישאָן

C. F. R. B.

(סי. עף. אַר. בי.)

אין פּראָגראַם באטייליגען זיך:

בען דזשיראַרד
גייאָליניסט

חזן שניידער
פון שאו סטריט שול

סאָפיאַ שאַפּיראָ

סאָפּראַנאָ. — אַקאָמפּאַניירט פון ראָזע סטיינבערג.

רב יהושע העשעל פרענקיל
פון ניו יארק

פון אלע גלות צום אלטן אבי אלע יתומים

TORONTO SYMPHONY ORCHESTRA

80 מוזיקער

מעקמילען
דיריגענט
מעסי האל

דינסטאג, 8־טען מערץ
5.15 נ. מ.

אל־בריטישע
פּראָגראַם
קאָנסערוואַטאָריום כאָר

דער גאָרדיאָן קנופּ פאָנאָגראַף געבונדען...
(פּרוטע פאר סטודענטס)
פּורסעל
אריענטאל סוויטע "בעני מאָרא"
האלסט
הערענדיג די ערשטע קוקאווקע אין פרילינג
דעליוס
בעגעדיקט אמינא אפּערא
ר. וואהאן ווילאיאמס
סאפּראנא סאָליסט, כאר און אָרקעסטער
אגנעס סמיט קעלסי, סאָליסטין

פּרייזען: $1.00, 75ס., 50ס., 25ס.
פאראויס פארקויפט אין מעסי האל און מודי'ס פון שבת, 5־טען מערץ.

LIBERTY

Dundas at Spadina

מאָנטאג, דינסטאג און מיטוואך

7־טען, 8־טען און 9־טען מערץ.

די שפּאנענדע שטיק אידישע געשיכטע, וואס האט אויפגערוירט די וועלט.

„דער דרייפוס פּראָצעס"

מיט סעדריק האַרדוויק
ביטריקס טאָמפּסאָן

STANDARD THEATRE

אונזער נייער טעלעפאָן נומער איז: וויווערלי 6950

אב. קאנוט פּרעזענטירט די גרויסע קינסטלער קאָ.

א גרויסער יום טוב!

מיטוואך 9־טן מערץ

עהרען אָוועגט פאר אונזער באליבטען בוף־קאָמיקער

יצחק לופינסקי

די באַרימטע מיוזיקאל קאָמעדיע

שמענדריק אין אמעריקע

פון וו. סיגעל. מיט 15 נומערען געזאנג.
א גרויסער כאר איינשטודירט פון מ. גינזבערג.

יעקב זאנגער

צוזאמען מיט אונזער קינסטלער קאָמפּאניע: אנא טייטעלבוים, אסתר פיעלד, חוה זימאנד, סטעלא שולמאן, יצחק ליפינסקי, היימאן ראָזאָפּאַרט, משה זיידמאן און אליקס אמאסיא

טיקעטס שוין צו באקומען אין באקס אפיס.

GARDEN THEATRE

College at Spadina

מאָנטאג, דינסטאג, און מיטוואך

7־טען, 8־טען און 9־טען מערץ

קאָנסטאַנס בענעט

אין דער גרויסער שפּאנענדער ראָל פון א קינסטלערס אינספּיראַציע, וואס באהערשט זיין קונסט און זיין האַרץ און איך אייער הארץ.

די קאמאן לאו

Constance BENNETT
The COMMON LAW

א דראמע פון קונסט, ליבע און צויבער.

DUCHESS THEATRE

Cor. Dundas & Markham

גרויסע דאָבעל פּיטשער

מאָנטאג און דינסטאג דעם 7־טען און 8־טען מערץ

פרייז בילד פון 1931

„דער באַרגייז"

מיט לואיס סטאָן — דאָריס קעניאָן
טשאַס. בוטערוואָרט — עוועלין נעפּ

קומט! זעהט! לאַכט און וויינט איבער דעם ווערען באַרגיין פון א פאמיליע מיט לעבען.

לאזט נישט דורך די גרויסע דאָבעל שאָו! ברענגט אייער גאנצע פאמיליע!

זייער ערשטע פולע לענג טאָקי!
סטאָן לאורעל — אליזער האַרדי
"פאַרדאָן אס"
איהר וועט זיך האַלטען ביי די זייטען פון דער ערשטער פיטשער לענג קאָמעדיע פון לאורעל און האַרדי.

THE ART GALLERY

(דאנדעס סטר. צווישען בעווערלי און מיקאל סטר.)

פון שבת, 5־טען מערץ

60־טע יערליכע אויסשטעלונג פון דער אנטאריא סאָסייטי אף ארטיסטס

אפען טעגליך, — פון 10 פרי ביז 5 נאכמיטאג.
אלגעמיינער איינטריט 25ס. — מעמבערס פריי.
איינטריט פריי — שבת פון 10 פריה ביז 5 נאכמיטאג
זונטאג — פון 2 ביז 5 נאכמיטאג.

נאכמיטאג טיי יעדען שבת אין גרעיינדזש הויז, 25ס.

מאָנטאג, 7־טען מערץ, 8.30 אָוועגט
איבערבליק איבער דער אנטאריא סאָסייטי אף ארטיסטס אויסשטעלונג
פון ארטור ליסמער, א. ר. ס. א.
איינטריט פריי.

נעמט דאנדעס קארס.

EMPIRE

גרעסטע סענסאציע פון סעזאן

די גאנצע קומענדע וואך
פערזענליך

די מיידעל פון וועלכער מען האט אמערסטען גערעדט אין דער וועלט

פיטשעס בראונינג

די איין און איינציגע מרס. "דעדי" בראונינג מיט א נייע ברילאנטענע פּאָרשטעלונג.

„נאכט לעבען אין פאריז"

קיין העכערונג אין פּרייזען לייידים מאטינע טעגליך 25ס.
אָוועגט 25ס. ביז $1.00 — מאטינעס 25ס., 50ס.

היינט שבת בלויז באזא סניידער
און די לאָנדאָן גייעטי מיידלאך

קאָלומביא בורלעסק